

Kotieläinten teurastuksesta.

Lentokirjanen.

1907

Julkaisseet

CONSTANGE ULLNER ja V. LINDMAN.

Keisarillisen Majesteetin armollinen asetus siitä mitä kotieläimiä teurastettaessa on varteenotettava, sisältää seuraavat määräykset:

1 §. Kotieläimiä, lukuunottamatta siipikarjaa, älköön teurastettako muulla tavoin kuin eläimen tainnuttamisen jälkeen joko lyömällä sitä otsaluuta vastaan taikka käyttämällä teurastus- tahi ampuma-naamaria, taikkapa laukauksella ampumaseesta eläimen otsaluuta tahi korvan juuren alaosaa vastaan; ollen eläimen silmät silloin pidettävät tarkoin peitettyinä.

Kotieläimen äkkiä sairastuttua tahi muun tapaturman kohdattua toimitettakoon kuitenkin, jos asianhaarat sitä vaativat, teurastus muulla tavalla; ollen kuitenkin varteenotettava, että sitä keinoa käytetään, joka eläimille tuottaa vähimmän kärsimyksen.

Teurastusta älköön toimittako muu kuin täysikasvanut henkilö.

2 §. Siipikarjan kyniminen sekä muu kotieläimen nylkeminen tahi ylösripustaminen, ennenkuin kuolema on kohdannut, olkoon kielletty.

3 §. Kotieläimen teurastus on toimitettava suljetussa huoneistossa. Jos sellaista huoneistoa ei ole saatavissa, milloin teurastusta ei toimiteta ammattimaisesti, voidaan muuta paikkaa, joka ei ole kadulta tahi yleiseltä tieltä näkyvässä, teurastukseen käyttää.

Teurastuksessa ei muita henkilöitä saa olla saapuvilla kuin ne, jotka toimitusta varten tarvitaan; älköön myöskään teuras-

tusta toimitettako muun kotieläimen ollessa läsnä tahi välittömässä läheisyydessä.

4 §. Tämän asetuksen rikkominen rangaistaan enintään 150 mkan sakolla.

Tätä asetusta ovat — syystä kyllä — tervehtineet kiitollisuudella ei yksistään eläinystävät, henkilöt jotka yhteenliittymällä koettavat vaikuttaa helpotusta eläinten raskaassa kohtalossa ja poistaa niitä kohtaan harjoitettuja vääryyksiä, vaan myöskin jokainen muu oikeinajatteleva kansalainen. Surullista tosin on että täytyy turvautua lakimääräyksiin kunnioituksen hankkimiseksi niin selvälle ja yksinkertaiselle asialle kuin on se, että ihmisen herruus eläinkunnan yli ei oikeuta häntä mielivaltaisesti kohtelemaan sen jäseniä, räökkäämään ja pahoinpitelemään niitä ainapa kuolinhetkeen asti; mutta tietäen kuinka vaikeata on poisjuurruttaa satavuotisia huonoja tapoja, joita ei enää tahdota pahoiksi tunnustaa, on päivänselvää ettei näitä hyvillä neuvoilla ja kauniilla puheilla saada poistetuksi, vaan että tähän vaaditaan lain kovan käden voimakasta apua.

*

Jos tämän yhteydessä heitämme silmäyksen meidän ja yleensä eläinmaailman keskinäiseen suhteeseen, tulemme siinä selvästi huomaamaan monta varjopuolta.

Sulettuina useimmiten ahtaisiin, ilmalla ja valolla liian säästävästi varustettuihin karjahuoneisiin, syntyy ja kuolee suoraan sanoen lukemattomia elukoita. Liian vähän pidetään tavallisesti jo eläinten eläissä huolta niiden terveydestä ja hauskkuudesta. Ihminen antaa nimittäin useimmiten pelkän voitonhimon itseänsä ohjata, ja hyvin useasti vie tämä hänet harhateille. Niinpä luulee hän esim. valvovansa omaa etuansa pitämällä lemmiä nälkäruoalla ehtymisaikana, kun nämä eivät joka päivä lisää hänen tulojansa niin ja niin monella maitolitralalla. Toiselta puolen ruokitaan karjaa joskus aivan liian runsaasti, siten pakoittaen sitä lypsämään yli voimainsa. Kumpikin näistä menettelytavoista, äärimmillen kehitettynä, on ajan pitkään vahingollinen sekä eläimille että niiden omistajille.

Mutta ei yksistään lehmät tule kärsimään inhimillisen lyhytnäköisyyden ja oikeudenkäskyjen laiminlyömisien seurauksista. Myöskin muut kotieläimet ovat saman kohtalon alaisia. Ja kuitenkin tiedämme me, että ne kaikki ovat meille annetut hyödyksi ja ravinnoksi.

Mikä on sitten niiden loppukohtalo? Teurastuslava. Ja millälaisiksi muodostuvat yleensä meidän kotieläintemme viimeiset hetket? Useimmissa tapauksissa, kuten jo aikaisemmin on viitattu, synkiksi ja tuskallisiksi, sillä kun meillä ei enään ole niistä niin suuria tuloja kuin ennen, unohdamme me sen suurten kiitollisuudenvelan, jossa olemme niille, ja annamme oman hyödyn äänen yksinään päästä määräämään.

Mitä esim. teurastuseläinten kuletukseen tulee, joutuvat ne tavallisesti tällöin suurten kärsimyksien alaisiksi, enimmäin kaiketi kuitenkin maantietä pitkin kuletettaissa, kun ne pannaan kävelemään liian pitkiä matkoja ja monasti sydämättömien ajajien lyöntien pakoittamina. Ja kuitenkin pitäisi tällaisissa olosuhteissa muistettaman, että eläimillä tulee olla kylliksi tilaa sekä ilmaa, valoa, ravintoa ja vettä, ja ettei niitä saa panna alttiiksi liikarasiutuksille eikä ihmisen raakuudelle. Tunnettu tosiasia on niinkään, että pahoin kuletettujen eläinten liha suuresti huonontuu, sekä toteennäytetty on että eläimet kehon kuletuksen kautta ovat menettäneet aina 20 % painostaan. Kiusattujen eläinten liha on myöskin miltei kelvotonta, jopa epäterveellistäkin ihmisravinnoksi.

Jos nyt käymme lähemmin tarkastamaan asetuksen määräyksiä, näemme sen 1:ssä §:ssä käskyn, että eläin ennen teurastusta on *taimutettava*.

Asetus antaa tässä kohden teurastajalle vallan valita seuraavien eri teurastustapojen välillä:

isku eläimen otsaluuhun;
teurastus- tai ampumanaamarin käyttäminen;
laukaus ampuma-aseesta eläimen otsaluuhun tai korvan juuren alaosaan.

Mitä ensimmäiseen ehtoon tulee, on sitä tähänkin asti seurattu, kun teurastus on jotakuinkin inhimillisesti toimitettu,

ja on se myöskin *osaksi* näyttäytynyt tarkoitustaan vastaavaksi. Sanomme osaksi, sillä jos halutaan tällä tavoin saavuttaa tarkoitettu tulos, täytyy teurastuksen toimittajan omata ei ainoastaan tarpeellista voimaa vaan myöskin tottumusta tavata oikeaan paikkaan, joka ani harvoin on tapahtunut, varsinkin kun meillä, kuten tunnettu, teurastajina tähän asti ovat esiintyneet ja vielä kauan tästedeskin tulevat sellaisina toimimaan tähän tuiki tottumattomat miehet — vieläpä naisetkin. Ei sentähden ole ollut tavatonta, että teuraseläimet — ainakin suuremmat — täten aikaansaadun tainnutuksen jälkeen verenjuokсутuksen aikana ovat tulleet tajuntaan ja siis täydessä tunnossaan ollen saaneet kärsiä kaikki tappamisen tuottamat tuskat. Tätä tapaa on sentähden ainoastaan viime hätätilassa noudatettava.

Tapaa laukauksella ampuma-aseesta lopettaa eläimen päivät on niinikään käytetty, erittäinkin hevosia tapettaissa, ja on myöskin jossakin määrin näyttäytynyt käytännölliseksi. Mutta huomattava on että tässäkin vaaditaan suurta tottumusta, jottei liikuttavaa eläinrääkkäystä saataisi seuraukseksi, jonkatähden tätä tappamistapaa vasta paremman puutteessa on käytettävä.

Sitävastoin ansaitsee asetuksessa säädetty ehto teurastus- (pitää kai olla: isku-) naamarin käyttämisestä kaikella tavoin huomiota.

Siitä saakka kuin ajatus humanisen teurastustavan aikaansaamisesta on herännyt, on myöskin yritetty keksiä koneita, joiden avulla voitaisi täysin tyydyttävällä tavalla tappamistyö toimeenpanna, eli toisin sanoen saada aikaan tainnutus, josta eläin teurastuksen aikana ei heräisi. Ja tämä on saavutettu, niinkuin käytäntö on osoittanut, ainoastaan sillä tavoin että joku esine on tungettu teuraseläimen aivoon.

Tähän tarkoitukseen aiotut koneet ovat kahta lajia: *isku-naamari* (iskukone) ja *ampumanaamari* (ampumakone). Molempia löytyy sekä suuremmille että pienemmille eläimille. Isku-naamaria käytettäissä pakoitetaan *rautapuiikko* voimakkaalla lyönnillä eläimen aivoihin, ampumanaamarin avulla tainnutetaan eläin aivoihin tunkeutuvalla kuulalla.

Näistä tavoista suosittelemme me puolestamme viimeaikaista eli *ampumatapaa*, siten kun, kuten lukuisat kokeet ovat osoittaneet, pikaisimmin saavutetaan haluttu päämäärä.

Samalla kehoitamamme käyttämään ampumakoneita joita on kaupan *Husqvärnan päävaratossa* Helsingissä ja jotka aina ovat säänötun tehtaan leimalla varustetut. Helsingin eläinsuojelusyhdistys on niille antanut suosituksensa niiden kelpo rakenteen ja niihin käytettyjen hyvien aineiden tähden. Ampumakoneen myy liike 12 mkalla (iskunamarilla on sama hinta); iskukone pienempiä eläimiä varten maksaa 8 mkaa. Patruunahylssyt ampumaamariin maksavat 16 mkaa 100 kpl., nallihatut saan 60 p. 100, lyijykuulat saan 3 mkaa 100. Kuulamuotin saa 5 mkalla kpleen.

Asetus säätää vielä, että eläimen silmät ovat pidettävät tarkoin peitettynä. Tämä tapahtuu helposti nahkanaamarilla varustettua ampumakonetta käyttämällä, naamari kun hihnoilla kiinnitetään eläimeen, kun teurastajan lauaistessaan täytyy pidellä kouetta. Ellei tahdo hankkia tuollaista naamaria, saattaa muullakin tavoin noudattaa tätä asetuksen määräystä. (Liitämme tähän kaksi kuvaa, joista näkee mille kohdalle eläimen otsaan kone on asetettava ja miten se kiinnitetään.)

Paikan (a), mistä kuulan tahi puikon pitää tunkeutua aivoihin vaikuttaakseen tainnutuksen, löytää, jos ajattelee kaksi ristiinkäyvää viivaa, jotka ovat vedetyt sisemmistä silmäpielistä vastakkaisen sarven juureen. Jos teuraseläimellä ei ole sarvia, voipi viivat ajatella silmäpielistä vastakkaisten korva-aukkojen

alasyrjään. Näiden ristiviivain yhtymäpiste on se paikka, josta kuulun tahi puikon tulee tunkeutua sisään.

Kotieläimen äkkiä sairastuttua tahi muun tapaturman sattua myöntää asetus oikeuden muullakin kuin ylläpuhutuilla tavoin teurastaa, kumminkin varteenottamalla sen, että käytetään keinoja, joka eläimelle tuottaa mahdollisimman vähän kipua.

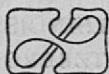
Toivottavaa on, että lain tässä suhteessa selviä säädöksiä myöskin kaikessa noudatetaan ja siten toisten olentojen kärsimyksiä säälivä tunne pääsee täyteen arvoonsa.

Ettei teurastusta saa toimittaa muu kuin täysikasvuinen henkilö on itsestään selvää, niinkuin sekini ettei saapuvilla ole muita kuin ainoastaan ne, jotka toimituksessa ovat välttämättömät läsnäolemaan. *Lapsilta on ehdottomasti kiellettävä pääsy teurastustilaisuuksiin.* Hyvä myöskin olisi, jos tultaisiin tajumaan täysin taitavien teurastajien tarve ja tämän auttamiseksi lähetettäisiin henkilöitä ammattia oppimaan kaupunkeihin, joissa on teurastuslaitoksia. Täysin kyvykkäälle teurastajalle luulisi aina kunnassaan riittävän työtä niin paljon, että hän toimeen tulisi. Suurta karjaa teurastettaissa tulee aina mieluummin kaksi tukevaa, tottunutta miestä toimia yhdessä. — *Naiset eivät milloinkaan saa esiintyä teurastajina*, sillä toteen on näytetty että raukuus ja tunnottomuus on saanut suurta valtaa sellaisten naisten jälkeläisissä, jotka tätä veristä työtä ovat tehneet.

Asetus määrää myöskin, *ettei teurastusta saa toimittaa muun kotieläimen ollessa läsnä tahi välittömässä läheisyydessä.* Hyvin harkittu säädös, kun ajattelemme mitä kauhuja elävä olento täytyy tuntea nähdessään toveriensa tappamista.

Yhtä hyvin ajateltu on määräys, että *teurastus on toimittettava suljetussa huoneistossa tahi muussa paikassa, joka ei ole kadulta tahi yleiseltä tieltä näkyvissä.* Täten estetään syrjäisten henkilöiden läsnäolo ja teurastus saattaa silloin käydä levollisesti eikä, kuten tähän asti useasti on tapahtunut, tämä luonnon määräämä haikean surullinen näytelmä tule ra'an pilan, tunnottoman leikin y. m. vastenmielisen ajattelemattomuuden temmellyspaikaksi.

Tahdomme vielä lopuksi liittää toivomuksen että jokainen ihmisarvonsa mukaisesti ja lain määräykset järkkymättöminä ohjeinaan koettaisi olla avuliaana siinä, että julmuudet, jotka aivan liian kauan ovat saaneet kuulua kotieläintemme teurastukseen, mahdollisimman pian saadaan poistetuiksi ja siten päästään astumaan suuri ja kaunis askel humanisuutta ja jalostumista kohti. Ja tahdomme myöskin huomauttaa tällaisen etenemisen taloudellisesta hyödystä. Sillä toteen on näytetty, että maitohappoa muodostuu suurissa määrin teuraissa, jotka kuollessaan kiihkeästi ja rajusti ovat jänteitään nytkäytelleet, josta seurauksena että sellaisen liha pian pahentuu. Mitä kivuttomammin ja pikaisemmin kuolema tulee, sitä kauemmin hyvänä pysyvää, maukkaampaa ja terveellisempää on liha.

HELSINGISSÄ,
LILIUS & HERTZBERG OSAKEYHTIÖ,

1903.